

แบบบันทึกองค์ความรู้

ชื่อองค์ความรู้: การส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน

ชื่อเจ้าขององค์ความรู้: นายพรเทพ กลิ่นหอม

ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน เป็นภารกิจตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ โดยการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการส่งเสริมอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ด้วยกระบวนการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้าน เพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้สามารถนำไปปฏิบัติประกอบเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและต่อยอดสู่การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพที่ยั่งยืนต่อไป

เพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชน ให้ประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย โดยไม่เบียดเบียน ตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการคัดเลือกปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งพิจารณาจากผลงานการทำงานและ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จสามารถเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพ เพื่อเข้ารับ การฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ แล้วจะเป็นผู้สร้างทีมวิทยากร สัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน เพิ่มอีก ๔ คน และจัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้ที่สนใจอีกอย่างน้อย ๒๐ คน ต่อหมู่บ้าน โดยตำบลเขาย้อย มีพื้นที่ในการดำเนินงาน ได้แก่ บ้านน้อย หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากในพื้นที่มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้หลากหลาย พร้อมทั้งจะถ่ายทอดให้กับครัวเรือนเป้าหมายได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์

๑. ชุมชนได้มีการฝึกอบรมอาชีพจากปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เฉพาะด้าน มีผลสำเร็จที่เห็นชัดและมีอาชีพสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

๒. เพื่อส่งเสริมทุนชุมชน ในการนำมาใช้ต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

๓. เพื่อเกิดการรวมกลุ่มอาชีพภายในชุมชน ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากอาชีพหลักของตน เป็นการเพิ่มพูนรายได้ของครัวเรือนอีกทางหนึ่ง

กระบวนการ/วิธีการ/เทคนิค/ขั้นตอนในการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนตามโครงการสัมมาชีพชุมชน บ้านน้อย หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาย้อย ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด โดยมีเป้าหมายให้ครัวเรือนสัมมาชีพได้มีโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ของครัวเรือนให้เพิ่มขึ้น โดยมีกระบวนการ วิธีการ เทคนิค และขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑. เตรียมความพร้อมข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ในการฝึกอบรมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน โดยการสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานตามโครงการต่อไป

๒. คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ประสบความสำเร็จหรือเชี่ยวชาญในอาชีพ ที่พร้อมเข้ารับการอบรมเป็นวิทยากรผู้ถ่ายทอดสัมมาชีพ จำนวน ๑ คน จากเวทีประชาคม เข้าอบรมการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชน

๓. เตรียมความพร้อมทีมวิทยากร สัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน เพื่อสร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๕ คน เพื่อทบทวนความต้องการในการฝึกอาชีพให้ตรงตามความต้องการก่อนมีการฝึกอาชีพ

๔. เตรียมความพร้อมครัวเรือนเป้าหมายที่จะเข้ารับการอบรมอาชีพ ตามแนวทางสัมมาชีพชุมชนจำนวน ๒๐ คน เพื่อให้ความรู้เรื่องสัมมาชีพชุมชน ความเป็นมาของโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน และกระบวนการสร้างสัมมาชีพชุมชนที่เกี่ยวข้อง ทบทวนความต้องการของครัวเรือนเป้าหมาย ว่ายังมีความสนใจ หรือต้องการฝึกอาชีพ หรือเปลี่ยนแปลงอาชีพหรือไม่

๕. ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้านร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการอาชีพ โดยจัดกลุ่มความต้องการอาชีพ พิจารณาศักยภาพของชุมชน ว่าเป็นอาชีพที่จะสำเร็จได้ สามารถสร้างรายได้จริง ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการตลาด สอดคล้องกับความรู้ที่ปราชญ์ชุมชนในหมู่บ้านจะถ่ายทอด จัดเตรียมพื้นที่ที่ใช้ฝึกอบรม และวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอาชีพของครัวเรือน ซึ่งในที่ประชุมได้มีการกำหนดอาชีพ ที่จะใช้การฝึกอาชีพแก่ครัวเรือนเป้าหมาย ได้แก่

- การทำโคไฟจากกะลามะพร้าว
- การทำหมอนรองคอจากผ้าขาวม้า
- การทำน้ำพริกปลาตุ๋น
- การทำตาลดัดเส้น

๖. ดำเนินโครงการส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน

ข้อพึงระวัง/ปัญหา/วิธีการแก้ไขปัญหา

๑. การอบรมครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนยังไม่มี ความมั่นใจในการเป็นวิทยากรตามแนวทางที่กำหนด พัฒนาการต้องประชุมซักซ้อมสร้างความเข้าใจและมอบหมายหน้าที่ก่อนวันอบรม เพื่อสร้างความเข้าใจและให้กำลังใจแก่วิทยากรสัมมาชีพ และในวันอบรมพัฒนาการต้องมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนพร้อมให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด

๒. อาชีพที่ต้องการฝึกอบรมและสำนักงานพัฒนาชุมชน จัดซื้อวัสดุมอบให้ครัวเรือน วิทยากรสัมมาชีพชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ วิธีแก้ปัญหาคือทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ต้องเรียนรู้จากวิทยากรภายนอกโดยอาศัยจากประสบการณ์ ที่มีอยู่มาประยุกต์การส่งเสริมอาชีพให้ครัวเรือน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ทีมวิทยากรสัมมาชีพเข้าใจเป้าหมายของโครงการ ให้ความสำคัญกับงาน มีเป้าหมายเดียวกันในการสร้างสัมมาชีพให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. การเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน พร้อมด้วยศักยภาพที่ชุมชนมีนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการต่อยอดได้

๓. ความต่อเนื่องของการสร้างสัมมาชีพที่ไม่ได้หยุดอยู่กับการฝึกอาชีพ แต่สำคัญตรงที่ครัวเรือนสัมมาชีพ สามารถนำไปสร้างอาชีพได้อย่างยั่งยืน โดยหลังจากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้น ได้มีการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า ครัวเรือนเป้าหมาย นำวัสดุอุปกรณ์ที่มอบให้รวมกลุ่มทำกิจกรรมสาธิตอาชีพเอง โดยหวังต่อยอดการค้าขาย

๔. ความเอื้อเพื่อ สามัคคีของชุมชน จะสร้างพลังในการแบ่งปันความรู้ความสามารถที่มีในแต่ละอาชีพได้อย่างถูกต้อง

บทสรุป/ข้อเสนอแนะ

๑. ทีมวิทยากรสัมาชีพควรมีทักษะในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ในเรื่องความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของตน ได้อย่างชัดเจน

๒. อาชีพที่ใช้ในการฝึกอบรมของครัวเรือน ควรเป็นอาชีพที่สามารถต่อยอดและทำได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน และสามารถต่อยอดโครงการ

๓. อาชีพที่ใช้ในการฝึกอบรมครัวเรือน ควรจะเป็นอาชีพที่วิทยากรสัมาชีพชุมชนในหมู่บ้านมีความเชี่ยวชาญหรือมีความถนัด ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จมากกว่าอาชีพที่วิทยากรสัมาชีพ ไม่มีความรู้

๔. วิทยากรสัมาชีพชุมชนและครัวเรือนสัมาชีพชุมชน ต้องมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ยึดหลักประชาธิปไตย และผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ